

Umělec, prací prášek a smrt

„Kdepak! Ani náhodou! Máte nás snad za bláznů?! Myslíte si, že jsme zde jen pro vaše pobavení?! Tak to se mýlíte! Takovou troufalost tato porota jakživ neviděla! Dát nám pod naše umělecky citlivé nosy tak ohavné dílo! Hanba vám! Nikdy naše moudrosti prozřené zraky neviděly něco tak neoriginálního, něco tak fádního, obyčejného! Ne! Ne! A ještě jednou ne! Běžte nám z očí, i s vaším dílem! Jste nic! A nic jste vy!“ rozhazoval okolo sebe rukama zlobou vybarvený soudce sedící na vysokém podstavci vedle svých druhů. Tři vlasy na jeho jinak lysé hlavě nelidsky pvlávaly, jak sebou neklidně švihal. Místnost se koupala v matném světle, jehož nebyl znát zdroj. Nepatrná postavička před porotou byla menší než zrnko písku na poušti a třásla se jako holé štěně při sněžné vánici. Srdce jí tlouklo žalem a smutkem. Soudce pokračoval ve svých výtkách, mohutně se rozesmál a zbytek poroty se k němu s radostí přidal. Postavička dole padla na kolena a prsty soudců si na ní ukazovaly.

„Nic! Fádnost! Obyčejnost! Nula! Neúspěch! Nic!“ znělo místností. Bylo to jako zlý sen.

Vincent sebou prudce trhnul a posadil se na posteli. Zhluboka oddychoval a na čele se mu leskl horký pot. Chvilí trvalo, než si uvědomil, kde je. Ulevilo se mu, že byl z té ohavné místnosti pryč. Již od té doby, co jej zavalily odmítavé dopisy na vystavení či koupi jeho obrazů, jej zužovaly podobné sny.

Manželka vedle něj spokojeně dřímala a Vincentovu tvář zbrázdil úsměv. Pohladil ji po hrudi a věnoval jí tam láskyplný polibek. Díval se na svou lásku, když se mu v břiše bublavým řevem ozvalo čínské jídlo z včerejšího večera. Na nic nečekal a utíkal do chodby, kde napravo vklouzl do malé komůrky. Pohodlně se usadil na míse a uvolnil se. Snažil se nemyslet na nic okolo a prohlížel si časopis. Letmo listoval stránky a nemohl přestat myslet na to, že nikdy nebude úspěšným umělcem. Že nikdy nebude natolik osobitý, aby byl slavný a ve společnosti uznávaný.

„Jak to jenom ti umělci dělají?“ zeptal se sám sebe. Pak jej do břicha udeřila taková křeč, že vymrštil časopis do vzduchu a dal ruce křížem. Poté, co bolest ustala, upoutala Vincenta stránka, kterou mu pohozený časopis naskytl. Byla to reklama na nový prací prášek. „NOVÝ TEXTILDIRTYKILLER ULTRA MIX AND DARK EXTRA COLOR! PRAVÉ UMĚNÍ VYCHÁZÍ ZE ŽIVOTA!“

„No ovšem! Že mne to nenapadlo dřív! Ach, jak je to prosté!“ vítězoslavně zvolal a hned jak mohl, natáhl si kalhoty a s úsměvem vykročil zpět do ložnice. Uvědomil si, že aby jeho dílo bylo originální, musí být jedinečný i jeho život. Protože pravé umění vychází ze života! A věděl, kde začít. Něžně políbil svou ženu na tvář a jemným hlazením ji probudil. Té noci zažila rozkoš, jako nikdy před tím. A on za to nic nepožadoval.

Jaká změna, pomyslel si spokojeně, když mu s vycházejícím sluncem Markéta podřimovala na rameni.

Jako s úderem biče se dá otrok do práce, tak stejně rychle se změnil i Vincentův život. Přestal se sprchovat každý den, nosil své ženě snídaně do postele, jedinkrát na ni nezakřičel, zdravil své sousedy, živil se pouze nezdravým jídlem, postupně si nechával vypadat všechny zuby, na hlavě si pěstoval bujnou kštici, nehty na rukou se dokázal poškrábat až na patě (aniž by se sehnul), jedl rukama, kradl bezdomovcům jejich oblečení a naruby je sám nosil, v obchodech zásadně neplatil a v neposlední řadě se zavíral každý den do svého ateliéru a pilně pracoval.

„A jak se teď vůbec máš?“ zeptal se Alfréd Vincenta, když spolu seděli v jednom až podezřele rychlém občerstvení.

„Báječně, příteli, to bys ani nevěřil. Konečně cítím, že jsem jedinečný. Že jsem umělec!“ zakřičel na celý sál.

„Pštt,“ okřikl ho Alfréd a poškrábal se v mastných vlasech. „Tak to rád slyším. Taky jsem se dozvěděl, že tvá žena je s tebou teď šťastná.“

„Och, to ano. Věřím, že to se taky jen tak někomu nepoštěstí. Miluju ji.“

„To chápu. I já s Jolanou se máme báječně. Nikdy jsem šťastnější nebyl,“ usmál se Alfréd a rozškrábnul si uher na čele.

„Cože?!“ zděsil se Vincent.

„No, že jsme stejně šťastní, jako vy.“

„Eh!“ zajíkl se Vincent. Nemohl věřit vlastním uším. *Jak se to mohlo stát?* ptal se sám sebe. Zbytek večera se nimral ve svém hamburgeru a už nepromluvil.

Vincent netrpělivě poskakoval okolo stolu. Byl jeho velký den. Měly přijít odpovědi z galerií, kde žádal o vystavení svých děl. A také se mu v hlavě stále ozýval hlas rozhovoru s Alfrédem. Byl si jistý, že to tak nemůže nechat.

Dveře klaply a do místnosti vstoupila Markéta s dopisem v ruce. Vincent ji pobídl rukou, ať se posadí, a pak ji poprosil, jestli by mu to mohla přečíst.

„Jsi si jistý?“ zeptala se ho.

„Ano, láska, prosím, čti.“

„Tak dobrá,“ povzdechla si a rozevřela dopis. Několik řádek formálností přejela očima, až se dostala k tomu hlavnímu: „Milý pane Vincente Toughu, omlouváme se, ale Vaše dílo nemůže být přijato do sbírek naší galerie. Je to z důvodu neoriginálnosti Vašeho uměleckého projevu. Přijměte naši omluvu a přejeme mnoho zdaru do dalších prací.“ Markéta zaklapla dopis a oslepily ji slzy. „Je mi to tak líto“, řekla a přitiskla se k Vincentovi. Ten jen nehybně stál a zíral do zdi.

„To jsem čekal.“

„Vážně?“ podivila se Markéta.

„Ano, nežiju totiž dost originálně. Pořád je tu něco, co mi šlape na můj umělecky jedinečný projev.“

„Ano?“ dělala se ho.

„Ano. Miluji tě, žiju s tebou a jsem šťastný.“

„Já tebe přece miluji taky, broučku!“ políbila ho na rozpraskané rty. Vincent chvíli nic neříkal a šátral rukou za sebou. Do ruky mu vklouzl nůž na dopisy, který dostal k tříletému výročí jejich vztahu. *Ideální*, pomyslel si. „Víš, umění je můj život. A můj život musí být originální, aby mé dílo bylo jedinečné. Každý je s tím, koho miluje. Každý se miluje, dokud je smrt nerozdělí. Ale já tě budu milovat pořád.“

„Trošku se tě bojím, láska.“

Vincent ji ale neposlouchal. Stále mluvil dál. „Budu svůj a neobyčejný tím, že i když tě miluji... Víš, že tě miluji... a proto tě musím... miluji tě, jinak bych to neudělal... víš, miluji tě, Markétko, a proto tě musím...“ nedořekl Vincent celou větu a rozmáchl se rukou, ve které třímal nůž na dopisy.

Trh s uměním praskal ve švech a hřmot překřičujících se hlasů připomínal rozbouřené moře. Bylo těžké rozeznat vlastního slova, natož se domluvit na ceně za jednotlivá díla.

Zámožní sběratelé procházeli mezi jednotlivými umělci a prohlíželi si jejich výtvořivé cvičeným okem. V mnoha případech se zase otočili, aniž by něco koupili, a nechali se ve vlnách lidských těl unášet k dalším nabídkám. Jedním takovým byl i Marcius de Trevor. Pravou rukou si roloval konec vyčesaného knírku a přes svůj orlí nos hodnotil obrazy, sochy a grafiky. Pak jen pohodil hlavou, kde mu zatančily navoskované vlasy, a procházel sálem dál. Měl dojem, že si dnes nic nevybere.

„Nechcete koupit obraz, velectěný pane?“ ozval se hlas za ním. Trevor se otočil a sjel si osobu pohledem, jako když odhaduje cenu artefaktu. Zakroutil koncem knírku a uhlazeným hlasem elegána odvětil: „Kvůli tomu tu jsem.“

„A nechtěl byste tento?“

Trevor si nasadil drobné brýle na špičku nosu a zhlédl nabízené dílo. *To je odporné*, pomyslel si.

„Vskutku zajímavé, ale nemám zájem,“ odpověděl a otáčel se k odchodu.

„Ale ctěný pane, prosím, kupte jej. Mou rodinu postihlo strašlivé neštěstí a teď nemám ničeho jiného, než tyto obrazy.“ Trevor se zastavil, aniž by věděl proč. Kouknul se na dílo ještě jednou, ale stále se mu z něho zvedal žaludek. „Ne, opravdu nemůžu. Promiňte,“ řekl posléze a přidržel si bavlněný kapesníček u úst. Uslyšel zklamané povzdechnutí a pokrčil rameny. Ale než odešel, zaslechl něco, co jej neobvykle zaujalo. „Tak pojď, Vincente, zkusíme štěstí u jiného.“

„Prosím vás, řekla jste Vincente, osobo?“ opět se vrátil Trevor.

„Ach, ano, omlouvám se. Je to zvyk.“

„Proč Vincente?“ Postava naproti Marciovi de Trevorovi chvíli váhala. „No, víte, to proto, že autorem těchto děl je Vincent Tough. A je zvyk, že tak oslovuji ty obrazy. Za to může ta samota.“

„Ach ano, to se omlouvám, spletl jsem se. Toho autora neznám. Poroučím se,“ uklonil se Trevor a s úlevou odkráčel do davu.

Jejich rozmluvu ale uslyšel jiný muž. Jeho kulaté břicho mu probrázdilo cestu až k obrazům. Utřel si nos a s úžasem hleděl na vystavená díla.

„Slyšel jsem, že autorem je Vincent Tough,“ řekl štěbetavým hláskem navyklým se hádat.

„Ano,“ zaznělo mu v odpověď. Tlustý mužík si promnul své baculaté ruce a olízl odulé rty. „Je to ten Vincent Tough, který žil tak uměleckým životem, že se dnes považuje za jednoho z největších géníů?“

„To bude on.“

„Za kolik máte jeho díla? Panebože, originální Vincent Tough!“ křikl na celou místnost a to neušlo uším bohatých pánů. Jako hladoví psi ke kusu šunky se začali sbíhat okolo Vincentových děl.

Lavina neminula ani Marcia de Trevora. Chytil za ruku jednoho tlačícího se mladíka s kučeravými vlasy. „Co se to děje?“

„Támhle se draží originální Vincent Tough!“

„Kdo?“

„Ten, co žil jako opravdový umělec, že jeho originalita a jedinečnost prostoupila celé jeho dílo!“

„Kdo?“ stále nechápal Trevor.

„Ten, co se zabil nožem na dopisy před vlastní manželkou, protože ji tak miloval a chtěl ji vyznat opravdovou lásku až za hrob! Tak nadčasový on byl!“

Marcus de Trevor nečekal na nic dalšího a nezadržitelně se tlačil společně se změtí tisknoucích se těl blíže k těm pokladům moderního umění.

Toho večera se prodaly všechna díla Vincenta Tougha. Nejedna galerie se pyšnila jeho malbou, nejeden soukromý sběratel zval své přátele, aby se pokochali skvosty tohoto bravurního umělce. Autoři učebnic a odborných knih se předháněli v tom, kdo vydá jako první knihu o tomto novodobém géniovi umění.

A Markéta, která se toho večera finančně zabezpečila na celý zbytek svého života, zajistila své lásce jeho největší přání a zbavila se všeho, co jí ho kdy připomínalo, usedavě plakala v koutě vedle záchodové mísy. U nohou jí ležel starý časopis s reklamou na tehdy nový prací prášek.

Tomáš Murár